

بالجمله افراد بشریه نك حق جل وعلی حضرت تلرینك تجلی و مشاهده
سنه استعدادی وارد ر. فقط انسانك هنكام صباوتده كال نقصانی ،
شباب دورنده محسوسات ایله الفتی وقوای شهویه و غصیه نك استیلا
و غلبه سی حسیله اوزرینه اخلاق نفسانیه و صفات شهوانیه و تعلقات

گویند ظلماتی تراکم یتمکده و بویسه کندوسنی جناب باریدن توحیدش ایلهماسوادن بر لحظه تفرغ قلب امکانی قائمیه جق مرتبه ده دوام غفلتی ایجاد ایتلکده در . بوندن طولانی وصول مشاهده نائل اولسی شویله طورسون ذهنی طولایوبده بر لحظه بیله درگاه سبحانی به توجه نام اوزرینه بولفسی قابل اوله مان .

هر مرض و آفتک دفع و ازالهی ایه ضدیله معالجه موقوفدر . بناء علیه حیات قلب احراز ایدرك واصل کمال اوله بیلسی ایچون انسان دوام اذکار الهیه ایله مأمور قلمشدرکه بوسایده احضار قلب و قطع وسوسه موفق اوله رقی انس بالله پیدا اولسون و کولکنده حب الهمی شجره سی منغرس اولوب اغصان مبارکسی تشعب و تعالی ایتدکجه ماسویه اولان میل و تعلق ازالسون و فراغ قلب حاصل اولسونده جلال و جمال ربانی فکر و ملاحظه سنه استعدادی قوت بولسون . زیرا بوفکر و ملاحظه سایه سنده معرفت آتیه رسوخ بوله رقی محبت ربانیه عشق و اشتیاق درجه سنده تکامل ایدر . بو طرز اوزره ذکر و فکره دوام ایه مذکور و محبوبک مقصد اتصی قلمسیله بالجمله ماسوی اللهک کوزدن و کولکدن غیبت و سقوطی انتاج ایتسی امر ضروریدر .

ایشته عبد ذاکرک نفسیله برابر مطالبات نفسانیه سی ده داخل اولان جمیع اشیای نظر و ملاحظه دن دوشورسی (قرب الهمی) و مذکور و ملاحظه حصر افکار ایتسیله ذکرک دخی غیبی (فنافی الله) تسمیه اولنورکه ارتق بتون شواغل حسیه و معنویه نک زوالیله ظلماتی و نورانی هر درلو حجاب بشری ارتفاع ایتش اوله جغدن وصول و شهود سبحانی ابوابی کشاد ایدش اولور .

لازمه

معرفة اللهی اثمار و انتاج ایده جک تفکر عبادک نقاط جولانی ده اسماء حسنی وصفات علیای ربانیه ایله بدایع اسراری محتوی بولنان عالم ملک و ملکوتدن عبارتدر . اما ذات مقدسه ایله حقایق صفات سبحانیه حقنده فکر و تصویره مجال یوقدر . ضیای شمس قارشی ادامه نظر خصوصنده عیون و ابصار ساحه آرای اقتدار اولمدینی کبی ذات وصفات آتیه کنه و حقایقنه توجیه افکار و عقول ده طاقبت بشریه فوقنده بولنور . بناء علی ذلک بزلر ادراک کنه باری ایله تکلیف دکل . بلکه بو خصوصده اجاله افکاردن منع اولمشدر .

العجز عن درک الادراک ادراک

والبحث عن سر ذات الله اشراک

بلاغت

تکلم و خطاب و غیبتدن عبارت اسالیب ششک هر برندن دیکرینه عدول ایله تفنن فی الکلام دأب قدیم بلغادن اولوب علم معانیده (التفات) تسمیه اولنور . قرآن کریمده کثرتله واقعدر . تجدید اسلوبده تنشيط قلوب اولمغله هر التفاتک فائده عامدی ساممینک کلامی ده زیاده شوقله اصغالینده بادی اولمسیدر . فقط بالاده تقریر اولندینی کبی هر مقامه مخصوص برده نکته حسنیه سی اولمق لازمدر .

تفسیر

« عبادت » غایات خضوعک انصاسی ، مراتب تذلل و انقیادک منتهای دیمک اولوب معبوده تقرب مقصدینه مقارنت شرطیله اجلال و تعظیمی متضمن هر قول و فعله شاملدر . خضوع و انقیادک مرتبه قصواسی ایه کبریا و عظمت ایله تفرد ایدن جناب منعم حقیقی جل شانیه لایق و مخصوص اولوب شرعاً و عقلاً غیریکسیده جائز اولماز . بیضاوی

تقریر و توضیح

لفظ عبادتک معنای حقیقیسی بوندن عبارت اولوب غیره پرستش معبود باطله توجه معناسنه استعمالی مجازدر . مشرکری توبیخ مقامنده قرآن کریمده وارد اولمشدر .

عبادت لفظی توحید باری و معرفت آتیه معناسنده کلیر . نصل که (وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) نظم جلیلی ابن عباس حضر تدرندن مروی اولدینی اوزره (لیرفون) ایله تفسیر اولنور .

اطاعت معناسنده مستعملدر (ان لا تعبدوا الشیطان) نظم جلیلنده بو معنایه محمولدر .

« استعانه » طلب توفیق و اعانه دیمکدرکه مطلوب مذکور هر فعلک موقوف علیی اولان مبادی اربعی [۱] اكمال ایله مواعدن و قایه و مداریس و سهولت اوله جق و سائطک کافه سی [۲] افاضه ایله تمام اولور . بناء علیه معونه مطلوبه ضروری و غیر ضروری ناملریله ایکی قسمده انقسام ایتمکده در . فملک موقوف علیی اولان قسم اول (استطاعت) تسمیه اولنورق تکلیف الهینک مدار صحتی قلمشدر ، قسم ثانی ایه محض یسر و سهولت حصوله مدار اولوب صحت تکلیفک شرطی دکلدر .

« وایاک نستعین » نظم جلیلندن عبادات و طاعات ایله برابر بالجمله مطالب مهمات حقنده استعانه مقصود اولسی ترجیح اولنور . زیرا اطلاق اوزره ورودی بونی مؤیددر . فقط امام نسفی رحمه (تفسیر تیسیر) ده ترتیب ذکریه رعایه تفاسیر آتیهی اراد بیورمشدر : (وایاک نعبد) یاربی بزلر سنی توحید ایدر ، (وایاک نستعین) درام توحید و محافظه ایمانغزی و یا بعدالتوحید ادای عبادت خصوصنده موفق بیورملقغمزی سندن نیاز ایلرز .

(وایاک نعبد) فی الحال سکا عبادت ایدیورز ، (وایاک نستعین) استعجالجه ده ادای عبادت ایچون سندن استعانه ایدرز .

(وایاک نعبد) حکم عیدانه مرزده اولان ظواهر من ایله سکا عبادت ایدر ، (وایاک نستعین) حفظ بواطن باینده سندن استعانه ایلرز . زیرا مشیت الهیهک وجهله تقلیب قلوب سکا مخصوصدر .

مناسبتی اسماعیل هقی

[۱] فاعلک فعله اقتداری و اونی تصور ایتسی واقضا ایدن آلات و مواد مالک اولسی . مثلاً یازی یازمجه جق کسه نک یازمجه اقتداری و یازمجه جنی شیئی تصور ایتسی و قلم یله کاغذکی اوزرنده یازی یازمجه جق بر شیئک اله کچیرلسی . [۲] فاعلک فائده سنی و ترکنده کی مضرتی ایضاح ایله خوف و رجایی حصوله کتیرمک کبی فاعلی فعله تقرب و ترغیب ایده جک شیلرده بونده داخلدر .